

Rolnummer 5072
Arrest nr. 155/2011 van 13 oktober 2011

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 14, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, zoals vervangen bij de wet van 15 mei 2007, gesteld door de Raad van State - Tussengeschied.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit rechter J.-P. Snappe, waarnemend voorzitter, voorzitter M. Bossuyt, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, E. Derycke, J. Spreutels en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van rechter J.-P. Snappe,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest nr. 209.778 van 16 december 2010 in zake P.F. tegen de Belgische Staat en tegen de Hoge Raad voor de Justitie, in aanwezigheid van M.-A. P. en anderen, tussenkomende partijen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 28 december 2010, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 14, § 1, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, zoals het voortvloeit uit de wet van 15 mei 2007, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het de kandidaten voor een ambt in de magistratuur een beroep bij de Raad van State ontzegt tegen de beslissingen die te hunnen aanzien zijn genomen door de Hoge Raad voor de Justitie en die tot gevolg hebben dat hun de toegang tot het ambt van magistraat wordt ontzegt, terwijl de kandidaten voor een ander openbaar ambt over een dergelijk beroep beschikken tegen de beslissingen die te hunnen aanzien zijn genomen door Selor ? ».

Bij beschikking van 28 december 2010 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof.

Bij beschikking van 16 juni 2011 heeft voorzitter R. Henneuse de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 7 juli 2011.

De zaak werd behandeld en in beraad genomen op de terechtzitting van 7 juli 2011.

Bij een ter post aangetekende brief van 6 augustus 2011 heeft P.F. een verzoekschrift tot wraking van rechter P. Nihoul ingediend.

Bij beschikking van 13 september 2011 heeft het Hof beslist dat

- de terechtzitting over de vordering tot wraking, waarop enkel de wrakende partij en de gewraakte rechter zouden worden gehoord, overeenkomstig artikel 102, derde lid, van de voormelde bijzondere wet, werd vastgesteld op 20 september 2011 om 14.00 uur;

- het Hof de vordering tot wraking zou behandelen met de aanvankelijke zetel van zeven rechters waarin voorzitter R. Henneuse, wettig verhinderd, zou worden vervangen door rechter J.-P. Snappe en rechter P. Nihoul, van wie de wraking was gevorderd, zou worden vervangen door rechter F. Daoût.

Op de openbare terechtzitting van 20 september 2011, uitsluitend gewijd aan de vordering tot wraking :

- is verschenen : P.F., in eigen persoon;

- waren ook aanwezig :

. Mr. A.-S. Renson, tevens *loco* Me E. Gillet, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Hoge Raad voor de Justitie;

. Mr. G. Pijcke, advocaat bij de balie te Brussel, tevens *loco* Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

- zijn P.F. en rechter P. Nihoul gehoord;

- is de zaak in beraad genomen wat het tussengeschied betreft.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

In een verzoekschrift gericht aan het Hof op 8 augustus 2011 vordert de verzoeker voor de Raad van State de wraking van rechter Nihoul. Zijn verzoek steunt op de wettige verdenking waarbij hij uiteenzet dat hij, na de terechtzitting die aan die zaak is gewijd, heeft vernomen dat de advocaten van de Hoge Raad voor de Justitie en van de Ministerraad banden leken te hebben met rechter Nihoul, alsook met een Staatsraad, in het kader van academische activiteiten.

- B -

B.1. Na de terechtzitting heeft de verzoekende partij de wraking van rechter Nihoul gevorderd. Dat verzoek steunt op de wettige verdenking bedoeld in artikel 828, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek.

B.2. Krachtens artikel 101 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kunnen de rechters van het Hof worden gewraakt om de redenen die luidens de artikelen 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek tot wraking aanleiding geven.

Het begrip « wettige verdenking » in artikel 828, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek doelt op de vereisten van de onafhankelijkheid en van de subjectieve en de objectieve onpartijdigheid van de rechter, die worden gewaarborgd door artikel 6.1 van het Europees

Verdrag voor de rechten van de mens en door artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (*Parl. St.*, Kamer, 1999-2000, DOC 50-0886/001, pp. 6 en 7).

B.3. Het is van fundamenteel belang in een democratische rechtsstaat dat de hoven en rechtbanken het vertrouwen genieten van het publiek en van de procespartijen (EHRM, 26 februari 1993, *Padovani* t. Italië, § 27). Daartoe vereist artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens dat de rechtscolleges waarop die bepaling van toepassing is, onpartijdig zijn.

Die onpartijdigheid dient op twee manieren te worden onderzocht. De subjectieve onpartijdigheid, die wordt vermoed tot het bewijs van het tegendeel, vereist dat de rechter in een zaak waarover hij dient te oordelen, niet vooringenomen is, noch vooroordelen heeft, en dat hij geen belang heeft bij de uitkomst ervan. De objectieve onpartijdigheid vereist dat er voldoende waarborgen zijn om ook een gerechtvaardigde vrees op die punten uit te sluiten (EHRM, 1 oktober 1982, *Piersack* t. België, § 30; 16 december 2003, *Grievies* t. Verenigd Koninkrijk, § 69).

B.4. Wat de objectieve onpartijdigheid betreft, moet worden nagegaan of er, los van het gedrag van de rechters, aantoonbare feiten bestaan die twijfel doen ontstaan omtrent die onpartijdigheid. In dat opzicht kan zelfs een gewekte schijn van partijdigheid belangrijk zijn (EHRM, 6 juni 2000, *Morel* t. Frankrijk, § 42).

Indien dient te worden onderzocht of een rechter in een concreet geval aanleiding heeft gegeven tot een dergelijke vrees, wordt het standpunt van de rechtzoekende in aanmerking genomen, maar speelt het geen doorslaggevende rol. Wat wel doorslaggevend is, is of de vrees van de betrokkene als objectief verantwoord kan worden beschouwd (EHRM, 21 december 2000, *Wettstein* t. Zwitserland, § 44).

B.5. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vereist dat wrakingsverzoeken zo worden behandeld dat zij niet tot een verlamming van de rechtspraak of tot een excessieve vertraging in de rechtsbedeling kunnen leiden (EHRM, 22 september 1994, *Debled* t. België, § 37; 10 juni 1996, *Thomann* t. Zwitserland, § 36; beslissing, 12 december 2002, *Sofianopoulos* t. Griekenland, p. 9). Er dient immers te worden vermeden dat andere door artikel 6.1 van het

Europees Verdrag voor de rechten van de mens gewaarborgde grondrechten, zoals het recht op toegang tot de rechter of het recht op een einduitspraak binnen een redelijke termijn, in het gedrang kunnen komen.

B.6. Het is niet nodig uit te maken of artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens te dezen van toepassing is, vermits de daarin besloten vereisten omtrent de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter gelden als algemene rechtsbeginselen. Het Hof houdt bijgevolg rekening met de rechtspraak dienaangaande van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

B.7. De bijzondere aard van het grondwettelijke contentieux onderscheidt een grondwettelijk hof van de gewone hoven en rechtbanken en van de administratieve rechtscolleges. Een grondwettelijk hof doet immers geen uitspraak betreffende de aanspraken van de procespartijen, maar beoordeelt enkel *in abstracto* of de toepasselijke wetsbepalingen verenigbaar zijn met de regels waaraan het vermag te toetsen (EHRM, grote kamer, 22 oktober 1984, *Sramek t. Oostenrijk*, § 35).

B.8. Ten aanzien van de bewering dat een grondwettelijk rechter lid zou zijn van een universitaire instelling, dient eraan te worden herinnerd dat artikel 44 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 de rechters van het Hof toelaat hun ambt te cumuleren met een academische activiteit.

Welnu, de universiteit is een bevoorrechte plaats van de academische vrijheid, die het beginsel inhoudt volgens hetwelk de lesgevers en de onderzoekers, in het belang zelf van de ontwikkeling van de kennis en van de verscheidenheid van de meningen, een zeer grote vrijheid moeten genieten om onderzoek te verrichten en om in de uitoefening van hun functies hun mening te uiten. De academische vrijheid vormt een aspect van de vrijheid van meningsuiting, gewaarborgd bij zowel artikel 19 van de Grondwet als artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens; zij maakt eveneens deel uit van de vrijheid van onderwijs, gewaarborgd bij artikel 24, § 1, van de Grondwet, zoals het Hof heeft geoordeeld in zijn arresten nrs. 167/2005 van 23 november 2005 (B.18.1) en 157/2009 van 13 oktober 2009 (B.7.1).

B.9. De wrakende partij voert geen concrete elementen aan die van dien aard zijn dat de subjectieve onpartijdigheid in het gedrang wordt gebracht van de rechter van wie zij de wraking vraagt. Zij blijft meer bepaald in gebreke aannemelijk te maken dat de bedoelde rechter op enig moment openlijk, en op een wijze die zou getuigen van een laakbare negatieve vooringenomenheid ten opzichte van één der procespartijen, een standpunt heeft ingenomen over de grondwettigheidsvragen die aan het Hof zijn voorgelegd.

B.10. Het Hof dient evenwel nog te onderzoeken of er, onafhankelijk van het persoonlijk gedrag van de betrokkene, niettemin verifieerbare gegevens zijn die een schijn van verdenking te zijnen opzichte kunnen wettigen. De elementen die de wrakende partij daartoe aanvoert, betreffen betrekkingen van academische aard die hij zou hebben met collega's in een universitaire instelling die de advocaten van een of meer partijen voor het Hof zijn. Die beweringen volstaan niet om een objectieve verantwoording te bieden voor de bezorgdheid van de wrakende partij ten aanzien van de geschiktheid van rechter Nihoul om in onpartijdigheid de grondwettigheid van de bestreden norm na te gaan.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de vordering tot wraking van rechter Nihoul.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 13 oktober 2011.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J.-P. Snappe